

A multik és a baloldal

2015 április 04. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

A hatvanas években, még gyerekként, a magyar televízióban láttam egy, a Német Demokratikus Köztársaságban készült, folytatásos filmet, mely mély nyomot hagyott bennem.

Az volt a címe, hogy „A zöld szörnyeteg”, és egy több országban m?köd?, kizsákmányoló, profitra éhes t?kés

---

nagyvállalatról, a Közép- és Dél-Amerikában banánültetvényeket fenntartó United Fruit Company nevű multiról szólt. Cselekménye Guatemalában játszódott, ahol 1954-ben a bátor és tisztességes, demokratikusan megválasztott és a szocializmus eszméje iránt vonzó Árbenz elnök felvette a harcot a „zöld szörnyeteggel”, de a CIA ügynökei megbuktatták ?t.

A hatvanas, de még a hetvenes években is, amikor Chilében Allende elnök államosította az Anaconda Copper Company és a Kennecott Copper Corporation rézbányáit, a baloldal gyűlölte, az imperializmus kútfejének tartotta a multinacionális nagyvállalatokat. Ekkor még világos volt a második világháború után kialakult, állandóan sulykolt ideológiai képlet: a Szovjetunió által megtestesített „proletár nemzetköziséggel” élesen szemben áll a „t?ke internacionáléja”, a multik világa, a már akkor is teljes g?zzel folyó globalizáció.

A Szovjetunió összeomlásával, amikor Fukuyama szerint bekövetkezett „a történelem vége”, a baloldal világszerte, szinte egyik percre?l a másikkra zavarba került. Valójában már ezt megelő?zen, a nyolcvanas években mutatkoztak jelei, hogy a nyugat-európai szocialista pártok, például a francia immár nem harcol, hanem harmonikus együttm?ködésre törekszik a multinacionális nagyvállalatokkal, különösen a globális befolyást szerz? bankokkal és pénzintézetekkel, s?t, a spekulatív t?keközpontokkal is. A „kaviárbaloldal” és a „ kaszinókapitalizmus” összefonódása már 1989-90 el?tt, Mitterrand elnöksége alatt ismert volt, bár nálunk ekkor még nem figyeltek fel a jelenségre. Ezért nem érdektelen idézni, mint ír a legújabb Larousse a „kaviárbaloldal” fogalmáról: *„becsmérl? kifejezés azon szocialista politikusokra, akik a 'haladás' hivei, de meggy?z?désüket összeegyeztetik a nagyvilági élethez és elnyert gazdasági pozíciójukhoz való ragaszkodással”*. A „kaviárbaloldal” személyiségei sorolják Franciaországban Dominique Strauss-Kahn-t, Bernard Kouchner-t, Laurent Fabius-t, Jack Langot és másokat.

Magyarországon a baloldal valamivel kés?bb dobta sutba a „proletár nemzetköziséget”, mint Franciaországban. De nálunk is felfedezték, hogy a gazdasági és társadalmi fejl?dés kulcsa az államszocializmus teljes felszámolása, eszköze pedig a „liberalizáció, privatizáció és dereguláció”, amit 1994 és 1998 között, Horn Gyula miniszterelnöksége, és az MSZP kormányzása alatt „járattak csúcsra”. Ezek révén a multinacionális vállalatok a hazai gazdaságban olyan pozíciókat építettek ki – még az Európai Unióba való belépésünk el?tt –, mely számukra a legelőnyösebb volt. Ebben lelkesen m?ködtek közre a hazai „kaviárbaloldal” képviselői, mindenekelőtt Bokros Lajos, Gyurcsány Ferenc, Bajnai Gordon, Kóka János és még jó egynéhányan. A „multik pártján” álló baloddallal szemben, ahogy Nyugat-Európában is, nálunk is kialakult a radikális ellenzék. Mindenekelőtt a Jobbik, mely a globalizáció radikális bírálóját nacionalizmussal, cigányellenességgel és „soft” antiszemitizmussal párosította, és már a leger?sebb magyar ellenzéki pártnak tekinthet?. (A multiknak voltak baloldali ellenz?i is, de nekik esélyük sem volt rá, hogy belekerüljenek a parlamentbe).

Az egyetlen politikai párt, mely viszonylag kiegyensúlyozott, fenntartásokkal támogató álláspontot képviselt a magyar gazdaságban kulcsszerepet játszó multinacionális nagyvállalatokkal szemben, az a kormányzó Fidesz volt. Kétszer is megszerzett kétharmados többségét nem kis mértékben annak köszönhetette, hogy gazdag gazdasági téren reálisabban gondolkodott politikai ellenfeleinél, amit azóta a statisztikai adatok, a GDP növekedése, az infláció szinten tartása, az adósság törlesztése, stb. is igazoltak. Igaz, a kormánypárt 2014-es gy?zelméhez hozzájárult az is, hogy az elő?leg gátlástalanul privatizált hazai energiaszektor „visszaállamosításaával” rezsicsökkentést hajtott végre, ami Orbán Viktor részér?l taktikus húzás volt a választók megnyerésére. De nekem els?sorban az számított, hogy a Fidesz b?vítette Magyarország mozgásterét az Európai Unión belül, erősítette a hazai gazdaság pozícióit a multikkal szemben, anélkül, hogy elriasztotta volna a nyugati befektetőket, akik nélkülözhetetlenek számunkra.

2004-ben, amikor még úgy tűnt, hogy Nagy-Britanniában Tony Blair, és magyar klónja, Gyurcsány Ferenc tartósan hatalmon maradnak, egy nemzetközi politológuskonferencián a következőképpen méltatták az „új baloldal” érdemeit: *„képvisei az eredeti szocialista értékeket – szabadság, egyenl?ség, szolidaritás és igazságosság, esetleg még közösségiség –, de azzal a megszorítással, hogy ezeket már nem lehet a régi szocdem politikával érvényesíteni. A társadalom túlságosan heterogén, tagjai túlságosan individualisták, és a változások dinamikáját felgyorsította a globalizáció, amely egy tudástársadalom felé hajt.”*

Tony Blair 2007-ben lemondott, Gyurcsány 2009-ben, pártja pedig egy évvel kés?bb megbukott. Sajnálatos, hogy a baloldal azóta is – ahogy az ötvenes években írták –, „a nemzetközi nagyt?ke szekértolója”, és azóta sem talált ki jobbat, mint a „neoliberális revizionizmust”. Amit az egyszer? átlagpolgár újra úgy fordít le magának: *„ezek a kaviárfalók megint készek rá, hogy lefeküdjenek a multiknak, és ugyanolyan gazdasági válságba sodornák az*

országot, mint 2008-ban". A baloldali, vagy magukat annak nevez? pártok továbbra is a globalizáció fenntartás nélküli hívei, támogatják, hogy a t?ke – Marxot idézve – már ne csak végigszáguldjon a földgolyón, hanem küls? fékez? er?k és KRESZ-szabályok nélkül folyamatosan cirkuláljon rajta. Attól tartok, hogy ha ennyi marad a Demokratikus Koalíció, az Együtt és a többi baloldali párt gazdasági programja, akkor hiába aratnak részsikereket az id?közi választásokon, végs? soron 2018-ban sem lesznek vonzóbbak a hazai szavazóknak, mint 2014-ben.

Pelle János - PhD, egyetemi oktató

www.hirado.hu - Látószög

Tisztelt olvasók! Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkkukkal" a **Flag Polgári Magazin** facebook oldalát, a következ? címen: <https://www.facebook.com/flagmagazin>
- Minden "lájk számít, segíti a magazin m?ködését!

Köszönettel és barátsággal!

Tisztelt olvasók!

Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkkukkal" a **Flag Polgári Magazin** Twitter oldalát a következ? címen: <https://twitter.com/syracuse73>. illetve a Facebook oldalát pedig az alábbi címen: <https://www.facebook.com/flagmagazin>
- Minden "lájk számít, segíti a magazin m?ködését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

Ajánló

